

دادرسی کیفری نسبت به اشخاص حقوقی

مؤلف

مهندس ابراهیم مهری

انتشارات قانون یار

۱۳۹۸

سرشناسه	: مهري، محمدامين، ۱۳۶۸ -
عنوان قراردادی	: ايران، قوانين و احكام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: دادرسی کیفری نسبت به اشخاص حقوقی / مولف محمدامين مهري.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون يار، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهري	: ۱۱۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۰۵۹-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: مسوولیت جزایی شخصیت حقوقی - ایران
موضوع	: Criminal liability of juristic persons -- Iran
موضوع	: مسوولیت (حقوق) - ایران
موضوع	: Liability (Law) -- Iran
موضوع	: حقوق جزا - ایران
موضوع	: Criminal law -- Iran
موضوع	: مسوولیت جزایی - ایران
موضوع	: Criminal liability-- Iran
رده بندی کنگره	: ۳۴۰.۸۳۱
رده بندی دیویی	: ۳۶/۵۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۹۰۷۶

کتابخانه قانونی یار

دادرسی کیفری نسبت به اشخاص حقوقی

تألیف: محمدامين مهري

ناشر: قانن يار

ناظر فنی: محسن فوسی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۰۵۹-۷

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۶۶۹۷۹۵۲۶-۶۶۹۷۹۵۱۹ مرکز پخش قانون يار

فهرست مطالب

۹.....	پیشگفتار
۱۳.....	مقدمه
۲۳.....	فصل اول
۲۳.....	انجام تحقیقات مقدماتی نسبت به اشخاص حقوقی متهم
۴۱.....	فصل دوم
۴۱.....	دادرسی کیفری نسبت به اشخاص حقوقی
۶۱.....	فصل سوم
۶۱.....	اجرای مجازات نسبت به اشخاص حقوقی
۸۷.....	نتیجه گیری و پیشنهاد
۹۹.....	پیوست ها
۱۰۹.....	منابع و مأخذ

پیشگفتار

رفتارهای مجرمانه اعم از فعل یا ترک فعل فقط توسط شخص حقیقی انجام میشود و اصولاً اشخاص حقوقی بالذات خودشان رفتاری ندارند و تصدی و اتخاذ تصمیم برای اشخاص حقوقی توسط اشخاص حقیقی انجام میشود و به همین دلیل در سابق قانونگذار، همیشه در اموری که به اشخاص حقوقی مربوط میشود متهم اصلی شخص حقیقی است. مجازاتهای پیش بینی شده در هر ماده قانون نیز عموماً برای اشخاص حقیقی، اهل اعمال و اجرا است (حبس و شلاق و غیره) و در یک کلام بابت رفتار مجرمانه مربوط به شخص حقوقی، در اصل شخص حقیقی مربوط، مسئولیت کیفری دارد. اما مصوب قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ و مادتين ۲۰ و ۱۴۳ آن و آئين دادرسی جرایم اشخاص حقوقی (ماده ۶۸۸ الی ۶۹۶ آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲) علاوه بر ماده ۱۴۳ کیفری اشخاص حقیقی برای اشخاص حقوقی نیز مسئولیت کیفری با مجازاتهای خاص ماده ۲۰ قانون مجازات اسلامی پیش بینی گردید. قانونگذار متهم حقوقی را نماینده قانونی شخص حقوقی می‌داند و نماینده قانونی کسی است که به موجب قانون و یا قرارداد دارای اختیار است مانند مدیرعامل. در جایی که شخصیت حقیقی مدیران در هیئت مدیره شخصیت حقوقی مرتکب جرم شود، تفهیم اتهام به مدیران

مذکور صورت می پذیرد اما در فرضی که شخص حقوقی قابل تعقیب باشد پس از احضار نماینده آن فقط موضوع اتهام به ایشان تیین میگردد و در صورت توجه اتهام به شخص حقوقی مرجع قضایی باید با رعایت اصل تناسب تامین منحصراً یک از قرار مندرج در ماده ۶۹۰ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ را صادر کند. صدور قرار تامین خواسته کیفری نسبت به اموال اشخاص حقوقی خواه آنها متوجه شخص حقوقی و یا صرفاً متوجه مدیرعامل آن باشد از اموال شخص حقوقی احراز پذیر است. پس از احراز وقوع بزه توسط شخص حقوقی تعیین مرجع قضایی صلاحیت دادرسی جهت رسیدگی به جرم ارتكابی ضروری است. پس از اینکه صلاحیت ذاتی مرجع کیفری برای رسیدگی به یک جرم شخصیت حقوقی تعیین گردید باید از حیث صلاحیت محلی نیز دادگاه صالح را مشخص نمود به عنوان مثال وقتی که صلاحیت ذاتی دادگاه انقلاب برای رسیدگی به جرم ارتكابی توسط یک شخص حقوقی احراز گردید باید به دادگاه صالح آن شخص نمود دادگاه انقلاب کدام محل صالح است مطابق اصل کلی پیشینی ماده ۳۱۰ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ دادگاه محل وقوع بزه صالح است. اعتراض به آراء صادره له یا علیه اشخاص حقوقی نیز مطابق مقررات عمومی قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ است. مجازاتهای اشخاص حقوقی به دو دسته مجازاتهای مالی و غیر مالی تقسیم میشوند. در دیه به عنوان مهمترین مجازات

مالی چالشی که در پرداخت دیه وجود دارد در خصوص اشخاص حقوقی حقوق خصوصی اعم از شرکت ها و موسسات غیر تجاری است. در حقوق تجارت لزوماً شرکت توان اقتصادی بسیار بالایی ندارد بنگاه‌های کوچک اقتصادی نیز سواً قانون تجارت خواهند بود. در جایی که شخص حقوقی دیه را پرداخت نمی‌کند به اموال جهت توقیف دارد دادستان یا شرکت میتواند تقاضای ورشکستگی نماید. به از اداره تصفیه و امور ورشکستگی پرداخت گردد. قاضی نمی‌تواند در کنار مجازات‌های اصلی که در ماده ۲۰ ذکر شده مجازات‌های دیگری را هم از باب مجازات‌های تکمیلی تعیین کند. در ماده ۲۳ قانون گذار از کلمه فردی استفاده کرده است فرد را نمی‌توان بر اشخاص حقوقی اطلاع کنید بنابراین امکان تعیین مجازات تکمیلی در مورد اشخاص حقوقی از این باب وجود ندارد، نیز، نوع مجازات‌هایی که قلم‌نگار به عنوان مجازات‌های تکمیلی پیش بینی کرده جز موارد معدود در مورد اشخاص حقوقی موضوعیت نمی‌یابد. امکان تبدیل جزای نقدی به مجازات دیگر در صورتی که حال متهم مساعد تر باشد ممکن است، انتشار حکم به عنوان مجازات درجه ۱ در صورت وجود جهات مخففه مطابق بند ۲۷ ماده ۳۷ به جزای نقدی درجه ۷ یا ۸ تبدیل می‌شود. در مجازات‌های ممنوعیت از فعالیت شغلی و اجتماعی، دعوت عمومی برای افزایش سرمایه و اصدار اسناد تجاری تخفیف موضوعاً منتفی است زیرا قانونگذار

در این موارد فقط حداکثر را پیش‌بینی کرده و حداقل را بیان نکرده است. در انتها پس از محکومیت شخصیت حقوقی اعمال بعضی از نهادهای مساعد به حال محکوم از قبیل تعویق صدور حکم و تعلیق اجرای مجازات نسبت به اشخاص حقوقی نیز منتفی است، در ماده ۴۰ نیز در مورد تعویق و تسری مقررات آن به نعلت مجازات، ملاحظه وضعیت فردی، خانوادگی و اجتماعی، سوابق و اوضاع و احوال، راجب انتساب جرم، وجود جهات تخفیف، پیش‌بینی اصلاح مرتکب، جبران ضرر و زیان، فقدان سابقه کیفری از شرایط لازم برشمرده شده است این شرایط مخصوص اشخاص حقیقه، و نه حقوقی است بنابراین تعویق صدور حکم و تعلیق اجرای مجازات هم در مورد اشخاص حقوقی موضوعیت ندارد.